

POLITIET

KRIPOS

KRIPOS

En beskrivelse av fenomenet og omfanget

Barn som selger egenprodusert seksualisert materiale til voksne

Versjon 2.0/2024

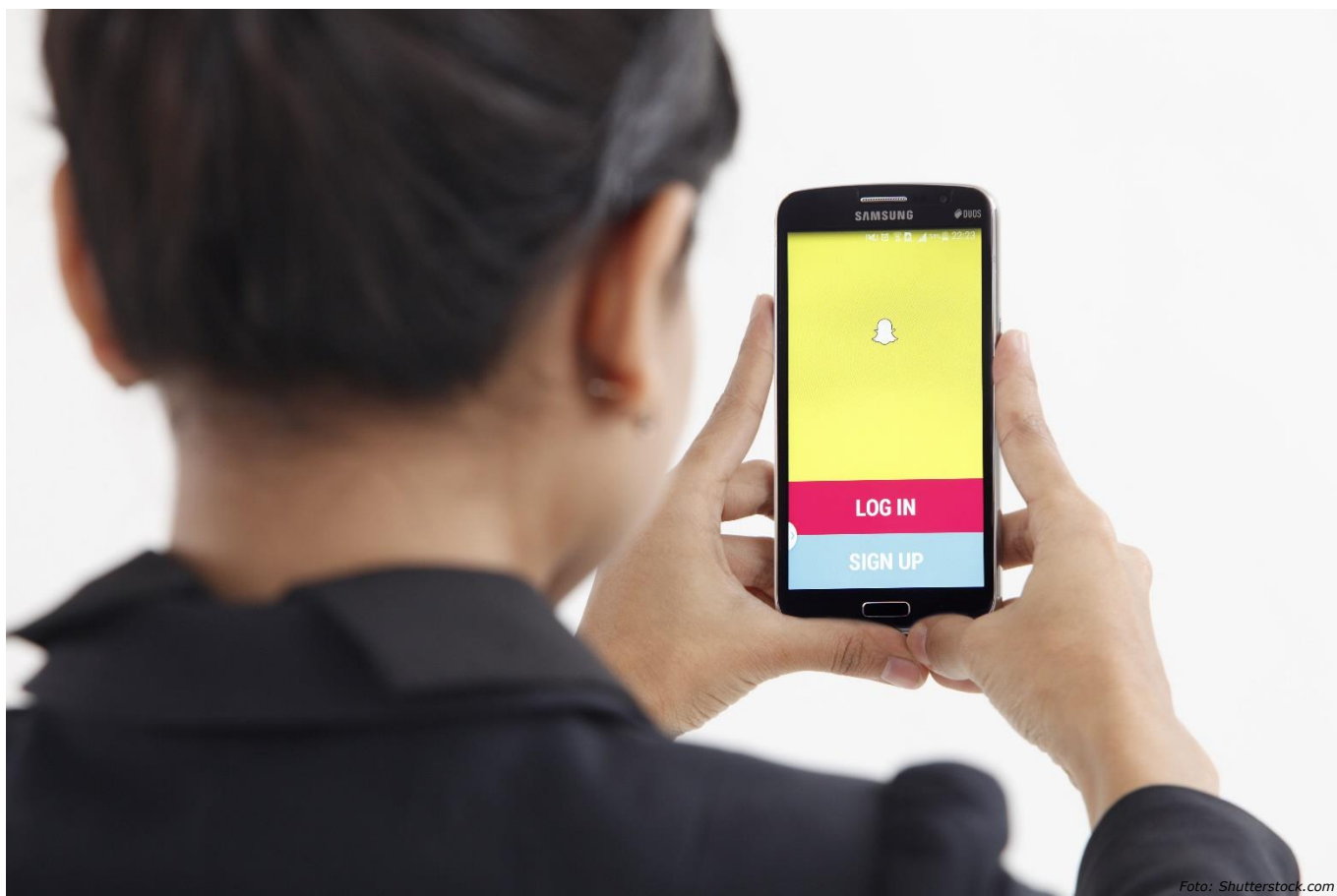
Innhold

1. Innledning	3
2. Beskrivelse av fenomenet.....	4
3. Eskalering.....	5
4. Avdekking.....	6
5. Konsekvenser	6
6. Straffbarhet.....	7

1. Innledning

De siste årene har politiet registrert en økt rapportering i antall barn¹ som selger egenprodusert seksualisert materiale (seksualiserte bilder og/eller video av seg selv) til voksne² på internett. Undersøkelser viser at 13 prosent av 13–18-åringer har fått en forespørsel om å sende/dele et nakenbilde av seg selv mot betaling i form av penger. 2 prosent har fått en slik forespørsel mot betaling i form av gaver eller ting.³ Omsetning av overgrepsmateriale over internett innebærer profitt for selgerne og de varsler derfor sjeldent om disse forholdene selv. Samtidig kan selgerne oppleve store belastninger i ettertid. Kripos vurderer det som *sannsynlig* at omfanget av antall selgere og kjøpere av seksualisert materiale vil holde seg stabilt fremover.

Denne rapporten gir en kortfattet beskrivelse av ulike aspekter ved dette fenomenet. Rapporten er basert på informasjon fra politiets registre og andre relevante kilder. Formålet med rapporten er å øke kunnskapen om fenomenet, som et grunnlag for å iverksette forebyggende tiltak. Barna som selger omtales som selgere, mens de voksne som kjøper seksualisert materiale omtales som kjøpere.

¹ Med barn menes i denne rapporten personer som er eller fremstår som under 18 år.

² Fremstillinger som seksualiserer barn, er definert som overgrepsmateriale, jf. straffeloven § 311.

³ Medietilsynet. 2022. *Barn og medier 2022 – en undersøkelse om 9-18-åringers medievaner*.

2. Beskrivelse av fenomenet

Digitale plattformer gjør det enklere for kjøpere å ta kontakt med barn på internett. Bruken av digitale plattformer er i stadig endring – det kommer nye plattformer, og andre blir utdatert.

Kontakten mellom selgere og kjøpere etableres på ulike digitale plattformer, som sosiale medier, spillplattformer og nettsider. Nettsidene markedsfører seg gjerne som "online sugar dating networks". Noen kjøpere forklarer at de bruker sosiale medier til å "finne jenter som ser pene ut", for deretter å legge dem til som venn. Selgerne kan også være pådrivere for kjøp og salg, da de ofte har et ønske om å tjene penger, og derfor søker aktivt etter kjøpere på digitale plattformer.

Det seksualiserte materialet deles som oftest på Snapchat. Materialet består hovedsakelig av seksualiserte bilder og video som selger tar av seg selv. Noen selgere finner bilder eller video av andre på internett og sender disse i stedet, samt at flere selgere samarbeider ved å dele egnede bilder med hverandre.

Kjøperne betaler ved bruk av ulike digitale betalingsløsninger, i hovedsak Vipps. I enkelte tilfeller benyttes digitale gavekort. Betalingene ligger ofte i prisklassen 10–1000 kroner. Noen ganger mottar selgerne penger via Vipps-kontoen til en venn eller venninne, gjerne noen som er over 18 år, for å unngå at foreldrene oppdager mistenkelige transaksjoner fra ukjente personer.

Kjøperne er i hovedsak menn i midten av trettiårene. Mange av dem er kjent for politiet fra før, flere av dem for seksuallovbrudd. Kjøperne kjøper ofte seksualisert materiale fra flere selgere, fra noen få til over 100.

Selgerne er som hovedregel jenter, men også gutter er identifisert. De er i alderen 10–17 år, men hovedandelen er mellom 15–17 år. Selgerne har forskjellig bakgrunn, men en stor andel er sårbare i form av at de oppholder seg i belastede miljøer og bruker ulike rusmidler. Selgerne tilhører i stor grad ulike ungdomsmiljøer, men flere kjenner hverandre og overfører penger seg imellom. De fleste selgerne forklarer at motivasjonen for å selge seksualisert materiale er spenning og lettjente penger som blant annet benyttes til å kjøpe dyre klær eller betale for rusmidler. En annen motivasjon er behovet for bekreftelse.⁴ Selgerne selger ofte materiale til flere kjøpere.

⁴ Redd Barna. 2018. *Hvis du liker meg, må du dele et bilde.*

3. Eskalering

Mange av selgerne opplever at situasjonen eskalerer. I noen tilfeller sender de mer og mer materiale, enten fordi kjøper er pågående, eller fordi de selv ønsker å tjene mer penger. I andre tilfeller skjer eskaleringen i form av seksuell utpressing, ved at kjøper truer selger, dersom selger ikke ønsker å sende mer materiale. Truslene går som oftest ut på å distribuere materialet selger allerede har sendt, til familie og venner. Bildene kan også bli brukt til utpressing på et senere tidspunkt.⁵

En tredje type eskalering er når kjøper avtaler å møte selger fysisk, for å kjøpe seksuelle tjenester. Dette skjer som regel etter initiativ fra kjøper. I de fleste tilfellene trekker selger seg av ulike grunner og gjennomfører ikke møtet. Ofte snakker selger og kjøper om å møtes fysisk, enten som seksualisert prat under rollespill eller fordi kjøper ønsker å betale for fysiske seksuelle tjenester. Noen av selgerne gir inntrykk av at de ønsker å møte kjøper, for å få vedkommende til å sende penger.

⁵ Kripos. 2019. *Seksuell utnyttelse av barn og unge over internett*.

4. Avdekking

Selgerne tar sjelden kontakt med politiet selv da de ofte ikke anser seg som ofre, men snarere at de lurte voksne til å betale dem penger. Politiet får ofte kjennskap til saken ved at foreldrene anmelder forholdet etter å ha oppdaget hyppige transaksjoner fra ukjente personer til barnet eller at barnet plutselig har fått nye ting. I andre tilfeller har selger betrodde seg til venner, helsesøster, barnevernsansatte eller andre tiltropersoner utenfor familien. Ved noen få anledninger har selger fortalt det til foreldrene eller andre familiemedlemmer. Det at selgerne sjelden betror seg til foreldrene om dette, er i tråd med hva undersøkelsen til Medietilsynet har vist.⁶

Betalingsformidlere som plikter å rapportere om mistenkelige transaksjoner til myndighetene, har det siste året i økende grad fokusert på dette fenomenet, og dermed økt rapportering til politiet. Til tross for den økte rapporteringen gir det ikke et merkbart utslag i kriminalitetsstatistikken.

5. Konsekvenser

Barn og unge som selger seksualisert materiale, risikerer å bli utsatt for nye overgrep og/eller oppleve psykiske belastninger i ettertid. Selv om det seksuelle materialet er sendt frivillig, vil noen av selgerne senere i livet kunne oppleve psykiske belastninger på grunn av usikkerhet knyttet til hva som har skjedd med materialet, eller ved at de blir utsatt for utpressing.

En studie av svenske ungdommer fant at de som utviste ulike former for seksuell atferd på nett, oftere enn andre ungdommer var blitt utsatt for fysisk eller seksuell vold. Gruppen som møtte noen fysisk for å selge sex etter å ha kommet i kontakt med dem på nett, hadde i særlig grad en problematisk bakgrunn. Det å ha blitt utsatt for vold og/eller seksuallovbrudd er en risikofaktor for å bli utsatt for nye overgrep.⁷

Flere studier av ungdommer som selger sex off-line, har vist at de oftere er utsatt for vold og overgrep, bruker mer alkohol og rusmidler og har mer selvskadende atferd enn andre ungdommer.⁸ Når mindreårige selger sex, kan det i seg selv ses som en måte å

⁶ Medietilsynet. 2020. *Barn og medier 2020. Seksuelle kommentarer og nakenbilder. Delrapport 4. Mai 2020.*

⁷ Myhre, Thoresen og Hjemdal. 2015. Vold, overgrep og alkoholbruk – en ond sirkel?

⁸ Jonsson, Bladh, Priebe og Svedin. 2015. Online sexual behaviours among Swedish youth: associations to background factors, behaviours and abuse. *European Child & Adolescent Psychiatry*, 24(10), 1245-1260.

skade seg selv på.⁹ Forskerne anbefaler alltid å spørre disse ungdommene om de har blitt utsatt for andre typer vold eller overgrep.¹⁰

I en kanadisk rapport fra 2017 fremkommer det at en stor andel av barn og unge avbildet i overgrepsmateriale i ettertid var konstant bekymret for at noen skulle kjenne dem igjen, og/eller følte skam og skyldfølelse for det de hadde gjort.¹¹

6. Straffbarhet

Anskaffelse og besittelse av fremstillinger som seksualiserer barn, er straffbart, jf. straffeloven § 311 c), og straffes med bot eller fengsel på inntil tre år. I tilfeller der voksne betaler barn under 14 år for å utføre handlinger med seg selv som svarer til seksuell omgang, er handlingen å anse som voldtekt, jf. straffeloven § 299 b), og straffes med fengsel i inntil ti år.

Foto: Kripas

⁹ Barnafriid. 2017. Barn utsatta för sexualla övergrepp på nätet.

¹⁰ Jonsson. 2015. Online sexual behaviours among Swedish youth: Characteristics, associations and consequences (doktorgradsavhandling fra Linköpings universitet).

¹¹ Gewirtz-Meydan, Walsh, Wolak og Finkelhor. 2018. The complex experience of child pornography survivors. Child Abuse & Neglect, 80, 238–248.